

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 2(12), 2023

Мукачево

3. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ / Г. Беленька, Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Маршицька, С. Нечай, Г. Орлова, О. Остряньська, О. Полякова, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр; за заг. ред. Н. Гавриш. – Х.: Мадрид, 2015. – 220 с.
4. Виховання дошкільників в праці / З. Н. Борисова, Г. В. Беленька, М. А. Машовець та ін. – 2-ге вид., стер. – К., 2002. – 112 с.
5. Державний стандарт дошкільної освіти в Україні: Наказ МОН України 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/>.
6. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника (Системний підхід) / О.Л. Кононко. – К.: Стилос, 2000. – 336 с.
7. Марусинець М. Розвиток пізнавальної активності: психологічні умови та дидактичні засоби / М. Марусинець // Дошкільне виховання. – 1999. – № 11-12. – С. 7–9.
8. Монтессори М. Помоги мне сделать это самому / сост., вступ. стаття М. В. Богуславский, Г. Б. Корнетов. – М.: Издат. дом «Карапуз», 2000. – 272 с.
9. Русова С. Ф. Дошкільне виховання. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: навчальний посібник / С. Ф. Русова; за ред. З. Н. Борисової. – К.: Вища школа, 2004. – С. 262–276.
10. Савченко М. В. Морально-ціннісний компонент самостійності як базової якості особистості дитини дошкільного віку / М. В. Савченко // Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – 2014. – Т. 4: Психологія розвитку дошкільника, Вип. 10. – С. 197–208.
11. Ушинський К. Д. Про народність у громадському вихованні // Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / уклад.: О. О. Любар; за ред. В. Г. Кременя. – К.: Знання, 2005. – С. 211–221.

УДК 37.013.82:78-042.3:159.942-053.4(045)

Козар М. В.,

здобувач вищої освіти ОС Магістр,
спеціальність 012 «Дошкільна освіта»,
Мукачівський державний університет

Костю С. Й.,

кандидат психологічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ МУЗИКОТЕРАПІЇ НА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розглянуто принципи впливу музики на формування емоційного стану дітей дошкільного віку. Розкрито роль музики у житті дітей дошкільного віку.

Ключові слова: емоційна сфера дитини, музикотерапія, арт-терапія.

The article examines the principles of the influence of music on the formation of the emotional state of preschool children. The role of music in the life of preschool children is revealed.

Keywords: child's emotional sphere, music therapy, art therapy.

Важко переоцінити вплив музики на дитину. Вона не лише дарує насолоду, але й викликає емоційні переживання, дозволяє відкривати уявні невідомості та спонукає до роздумів. Музика –невичерпне джерело натхнення.

Вплив музики на фізіологічні процеси нашого організму вивчали вчені різних країн. Вони робили відкриття, які згодом стали основою музичної терапії як наукової дисципліни.

Емоційна сфера дитини не може гармонійно формуватися самотійно і потребує мудрої та співчутливої допомоги дорослих. Музична терапія – це один із способів, за допомогою якого педагоги можуть ефективно модифікувати емоційний розвиток дитини та навчити її емоційної саморегуляції[2, с. 124].

У сучасному суспільстві дитяча психіка піддається впливу все більшого обсягу інформації, страждає від погіршення екології та інших негативних зовнішніх факторів. Це призводить до проблем у розвитку емоційної сфери дитини, найпоширенішою з яких є фізичний та емоційний стрес. Це проявляється у вигляді дратівливості та агресії і стає перешкодою для гармонійного та ефективного розвитку особистості дитини. Вирішити цю проблему можуть допомогти вчителі музики, включивши елементи музичної терапії у свій навчальний процес [4].

Актуальність даної теми полягає у недостатній дослідженості питання впливу музикотерапії на покращення емоційного здоров'я дітей дошкільного віку.

Музична терапія (музикотерапія) – це процес міжособистісного спілкування, в якому кваліфікований музичний терапевт використовує музику і всі аспекти її впливу (фізичний, емоційний, інтелектуальний, соціальний, естетичний і духовний) для поліпшення і підтримки здоров'я дітей дошкільного

віку. За допомогою музичних практик, таких як вільна імпровізація, спів, композиція, слухання, обговорення музики та рух під музику, музичні терапевти допомагають дітям досягти низки терапевтичних цілей, включаючи активізацію когнітивних процесів, покращення моторики, емоційного розвитку та комунікативних навичок [1, с. 12].

Про цілющі властивості музики було відомо вже давно. Одним із перших, хто науково пояснив лікувальний ефект музики, був Піфагор, який стверджував, що музика відновлює в організмі людини гармонію. А давньогрецький лікар Гіппократ лікував музикою безсоння та епілепсію.

Арт-терапія як метод лікування за допомогою психокорегувального впливу художньої творчості привертає до себе останнім часом все більшу увагу в усьому світі. Важко назвати ще який-небудь напрям у сучасній психотерапії, який мав такі ж великі можливості не тільки для «зцілення» окремих осіб і груп, але й для «соціального лікування».

Існують такі різновиди арт-терапії: малюнок, музикотерапія, бібліотерапія, танцювальна терапія, етнотерапія, драматерапія і т. ін.

Великі перспективи має арт-терапія засобами музичної діяльності. Цьому сприяють такі фактори:

–музика є провідним і найпоширенішим видом мистецької діяльності людини;

–музична освіта має розгалужену й найбільш масову структуру навчальних закладів, які могли б стати професійною базою музичної арт-терапевтичної роботи;

–музика з усіх видів мистецької діяльності має найбільшу кількість висококваліфікованих кадрів, які за певних умов (переорієнтація діяльності, перекваліфікація) могли б створити професійне товариство музикантів-психологів;

–з усвідомленням суспільством значення музичної терапії для корекції психічного стану людини зростатиме попит на цей поки що мало відомий у нас напрям сучасної психології – арт-терапії [7, с. 14].

Основними завданнями музикотерапії є формування музичних і творчих здібностей, розширення емоційної сфери та розвиток моральних і комунікативних якостей. Сучасні діти менш чутливі до емоцій інших людей. У дитячих садках збільшується кількість гіперактивних і психосоматичних дітей. Неадекватна поведінка, така як лінь, пасивність, агресія та замкненість - все це захисні заходи, щоб уникнути нелюбові з боку близьких. Діти можуть добре розвиватися і залишатися здоровими лише за умови психологічного комфорту та емоційного благополуччя.

Для того, щоб проводити заняття з музичної терапії, викладачі повинні пройти спеціальну психологічну підготовку, мати базові знання із загальної та клінічної психології, а також бути підготовленими в галузі музики. У музичній терапії викладачі зосереджуються на роботі з дітьми та інтеграції різних видів мистецької діяльності. Тому рекомендується використовувати музичну терапію не лише на музичних заняттях, а й на заняттях з фізичної культури, ранковій гімнастиці, гімнастиці після сну, вечірньому дозвіллі, заняттях з розвитку мовлення, образотворчого мистецтва, повсякденній діяльності та самостійних іграх[3, с. 11].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батюк Н. О. Формування образного мислення молодших школярів на уроках музики: автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 / Н. О. Батюк. – К., 2013. – 17 с.
2. Драганчук В. М. Музична терапія: теорія та історія: навч. посібник для студ. / В. М. Драганчук. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2013. – 225 с.
3. Єгорушкіна К. Музична казкотерапія у вихованні гармонійної особистості / К. Єгорушкіна // Музичний керівник. – 2013. – № 5. – С. 11–15.
4. Щедролосова К. Музикотерапія та її лікувально-педагогічні можливості [Електронний ресурс] / К. Щедролосова. – Режим доступу: www.kspu.edu/ashx/Щедролосова%20К.О.doc?id.
5. Романовська Д. Використання арттерапевтичних технік / Д. Романовська // Психологічна газета. – 2007. – № 2. – С. 10–23.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>